

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA

21. Kolozsvár, St. Barón
L. Pop, (Brassai-utca) 10

Teljes: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
E. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

HÉTILAP

ELŐFIZETÉSI ARÁK

Romániában
Egész évre — 620
Félévre — 320
Negyedévre — 170
Egy hónapra — 60
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lej
Bukarestben — 3.50

Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ct
Egy szám — 1.50 ct

1924 március 14 Péntek

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 61. szám

5684. Adár séné 8

Egy kis idézet következményei

Két héttel ezelőtt Bianu szenátor emlékeztetés kirohanásával kapcsolatban vezéreiket irtunk, amelyben többek között megvilágítottuk az erdélyi zsidóság helyzetét az annyit vitatott nyelvkérdésben. Leszögeztük a kézenfekvő tényt, hogy az erdélyi zsidóság túlnyomó többségének anyanyelve a magyar volt és hogy ennek a ténynek bizonyos szükségszerű konzekvenciái vannak a pedagógiai életben. Ugyanakkor azonban megállapítottuk, hogy a zsidóság nagyrésze népi és nemzeti nyelvének a hébert tekintti, amelyet a legrövidebb idő alatt ismét élővé akar tenni a maga körében, nem hagyva figyelmen kívül azt sem, hogy az *allam nyelvét, a romant szintén el kell sajátítani*. Liberális lapjaink, az „Infratirea”, annyira érdekesnek találta a cikkünket, hogy egy szemelvényt közölt belőle. Mindössze egy rövid kis mondatot, de ez neki és céljainak éppen elegendő volt. Azt a mondatot idézte, amelyben megírtuk, hogy az erdélyi zsidóság anyanyelve a magyar. Sem többet, sem kevesebbet. Címül pedig azt írta fel: „Az erdélyi zsidóság ragaszkodik a magyar anyanyelvhez”. A következő mondatot, amelyben a román és héber nyelv elsajátításáról írtunk, már fölöslegesnek tartotta idezni lapjaink, az első mondat teljesen kielégítette és a másodikra egyáltalán nem volt kíváncsi. Igaz, hogy *igy éppen az ellenkező értelmet nyerte a cikkünk*, mint az eredetiben, de hát édes istenem a politikában nem éppen szokatlan dolog az ilyesmi. Mégcsak azt sem mondhatjuk, hogy lapjaink nem járt el korrektil, hiszen azt a mondatot, amit közölt, hűségesen és szó szerinti fordításban közölte. Csak éppen az értelme lett más, mint amilyenek mi szántuk.

Az „Infratirea” kis idézetét a bukaresti főhivatalos, a „Viitorul” is átvette. A „Viitorul” részéről épenességel nem tételezhetünk fel célszerűséget, hiszen ők nem is olvasták az Uj Keletet. Ők csak az „Infratirea”-ból értesültek arról, hogy mit akar és miképpen gondolkodik az erdélyi zsidóság. Nem csodálkozunk tehát azon a kommentáron sem, amelyet a „Viitorul” ehhez a kis idézethez írt. „Az erdélyi zsidóság — írja a „Viitorul” — öt évvel az egyesülés után még mindig azt hangoztatja, hogy anyanyelve a magyar és a magyar etnikai kisebbséghez csatlakozik le mindannyiszor, amikor egy-egy kormányintézkedés vissza akarja adni függetlenségét.” Nem akarunk most akadémikus vitába bocsátkozni, vajjon megváltozhat-e valakinek az anyanyelve egy politikai tény által. Itt minden esetre fenforog bizonyos fogalomzavar, mert ha valakinek az anyanyelve például román, azt semmiféle politikai, társadalmi esemény meg nem változathatja. Meg lehet tanulni más nyelvet is, át lehet térni más nyelvhasználatra, de ez már nem anyanyelv. Az erdélyi zsidóság helyzete bizonyosság erre. Mi csakugyan utban vagyunk, hogy mindennapi életünk kifejezési eszközeit egy más nyelvet, a saját népi nyelvünket vállasszuk és használjuk, hogy az állam nyelvét is gyökeresen elsajátítsuk, ez azonban semmiesetre sincs befolyással arra, hogy anyanyelvünk, kevés kivétellel, a magyar volt. Ez — hogy úgy mondjuk — lezárt történelmi igazság, amely fölött tovább vitatkozni már azért sem érdemes, mert semmi gyakorlati célja nincs.

A „Viitorul” megjegyzéseiben nem is ez az érdekes. Az érdekes az, hogy ma, öt évvel az egyesülés után, még mindig ilyen kis idézetekből alkotja meg a kormány hivatalos lapja véleményét az ország egyik legnagyobb kisebbségéről. Még mindig nem érett meg a belátás, hogy a kisebbségeket *közvetlen közelből kell megismerni*, hogy kívánságainkról nem hiányos, vagy céltalans hírlapi jelentésekből kell tudomást szerezni, hanem a reális tényekből. Egészen érthető, ha ilyen egyoldalú és hézagos ismeretek alapján az ország közvéleményében egy téves felfogás alakul ki a kisebbségekről. Egészen érthető, ha ezek után a kormány hiva-

talos lapja azt írja, hogy az erdélyi zsidó sajtó egyhuron pendül a magyar irredentákkal. Hacsak félíg-meddig ismerne bennünket, hacsak futólag is közelebb akart volna jutni céljainkhoz és törekvéseinkhez, bizonyára nem illette bennünket ilyen nevetéses gyanasításokkal a kormány lapja. Ha igazán akarja a „Viitorul” azt amit cikke konkluzója-

képen leirt, hogy helyreálljon az állam és az erdélyi zsidóság között a természetes megértés, akkor újra csak azt mondhatjuk, igyekezzék objektív és közvetlen forrásból megismerni az erdélyi zsidóságot, igyekezzék megtalálni a közvetlen érintkezés eszközeit, akkor rövidesen helyreáll a harmónia, amelyet mi olyan összeinte szívvel óhajtunk és várunk.

Vasárnap dől el Poincaré sorsa

Morgan százmillió dollárt, egy angol pénzcsoport négymillió fontot ad kölcsön a Francia Banknak. Politikai feltételei vannak az angol-amerikai hitelnek. Ellenőrzés alá kerülnek Franciaország pénzügyei

Newyork, március 13. Egy amerikai pénzcsoport, élén a Morgan-bankkal, százmillió dollár kölcsönt engedélyezett a francia állami banknak. Ez az ajánlat okvetlenül befolyásolni fogja a francia kormány pénzügyi javaslatainak tárgyalását, amely ma kezdődött a szenátusban. Ma ugyancsak az első szakasz kerül vita alá, amely általános felhatalmazást kér, de mert ezt a pontot a pénzügyi bizottság elutasította, ezen mulik a Poincaré-kormány helyzete. Politikai körökben tiz szótöbbséget, vagy ugyanannyi kisebbséget jósolnak a kormányának.

Egy angol bankárokól álló konzorcium is négymillió font sterlinges kölcsönt szavazott meg Franciaországnak a frank feljavítására. Kétségtelen, hogy az Amerika és Anglia által felajánlott kölcsönösszegeket Poincaré

csak politikai engedmények árán kapnatta meg.

Erre első bizonyíték az, hogy a szakértői bizottság a moratórium mellett döntött Németország érdekében. Remélik, hogy Franciaország igyekezni fog pénzügyileg talpraállani és teljesíteni fogja ebből folyó ígéreiteit, Poincaré pedig revideálni fogja Ruhr-politikáját.

A francia államnak nyújtandó százmillió dolláros Morgan féle kölcsönrel kapcsolatban a „Times” még azt jelenti Newyorkból, hogy abban az esetben, ha a lejáratú időben nem tudná

a hitelt másképp likvidálni, a Francia Bank hajlandó annak

teljes összegében aranyat szállítani Newyorkba.

A Francia Bank kormányzója közölte Morganal, hogy a pénzügyi helyzet javulásáig a francia kormány a függő adósságok fundálásán kívül más hitelt nem vesz fel és a normális költségvetési bevételekben való biztosítás nélkül semmiféle kölcsönt nem ad még az elpusztított vidékek felépítésére sem.

A pénzügyi törvények szenátusi tárgyalását

ma délután megkezdtek. A szenátus pénzügyi albizottságának elnöke rövid beszéddel vezette be a vitát, azután a javaslatok előadója szólalt fel. Holnap délelőtt a pénzügyi törvények felletti vitát befejezik mindjárt az első fejezetnél, amely a megtakarításokat tárgyalja és utána fog felmerülni a pénzügyi bizottság ellenjavaslatával a legfontosabb kérdés. Poincaré ugyan a bizottság javaslatának visszavonását fogja kérni és felveti a bizalmi kérdést.

A lapok szerint a parlamentben az a hangulat, hogy a kormányjavaslatokat elfogadják. A szenátus vasárnap is két ülést fog tartani. A döntő szavazást, amely a Poincaré-kormány sorsát is eldönti, vasárnap estére várják.

Elmarad a királyi pár római útja

Tulszigoru olasz jegyzék a kincstári bonok miatt. Mussolini kibékítette a Vatikánt az olasz királlyal. A papa Anglia intervencióját kéri az Oroszországban bebörtönözött papok érdekében

(Bucuresti Bukarest, márc. 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az „Universul”, amely a minap már közölte, hogy a kormány éleshangú jegyzéket kapott Rómából a kincstári bonok ügyében, újból foglalkozik ezzel az ügyel és kijelenti, hogy ez a jegyzék mélyen elszomorító, mert azt tartalmazza, hogy az olasz közvélemény a román kormány magatartása miatt el van kedvetlenedve Romániával szemben és ezért, bármennyire is kívánatos volna az uralkodópárnak római látogatása, kéri, hogy

a látogatást halasszák el kedvezőbb időpontra.

Az „Universul” szerint a jegyzék igen kellemetlen impressziót keltett vezetőkörökben és az eredmény az, hogy a királyi pár római utazását bizonytalan időre elhalasztották, úgy hogy a felségek közvetlenül Párisba fognak utazni.

Bukarest, március 13. A londoni „Daily Express” jelenti, hogy a Vatikán és a Quirinál között 1870 óta fennálló ellentétek elsimultak.

A kormány és a Szentszék között egyezmény jött létre.

amelynek értelmében a kormány átengedi a Szentszéknek az egész vatikáni dombot, továbbá saját költségén a biborosoknak palotát épített, a Vatikán viszont átengedi Olaszországnak a szétszórtan lakó bibornokok eddigi lakásait.

A pápa és az olasz királyság viszonya 1870 óta nagyon feszült volt. 1870 szeptember 22-én történt, hogy az olasz király csapatai bevonultak

Rómába, megfosztották a pápát világi fenhatóságától s a pápai államot az olasz királyságba kebelezték be. 1871 május 13-án kelt az ugynevezett garancia-törvény, mely az olasz királyságnak a pápához való viszonyát szabályozza. A törvénynek az volt a célja, hogy Róma és az egyházi állam elfoglalása dacára a pápának, mint szuverén fejedelmnek az önállóságát biztosítsa és Rómában maradását lehetővé tegye.

Ebben a törvényben az olasz kormány kezeséget vállalt a pápa sérthetlenségéért. Felhatalmazta a pápát arra, hogy testőrséget tarthasson, idegen hatalmak követét fogadja és

külföldi udvaroknál független fejedelemsként képviseltesse magát.

A törvény kezeskedik az egyházi zsinatok és a konklávé függetlenségéről és biztonságáról; a muzeumokban elhelyezett műkincsek kivételével a Vatikán és a Laterán városrészek önálló urává teszi a pápát s meghagyja a Castalgandolfo mezei lak és a hozzátartozó földek birtokában. Végül ez a törvény 3.225.000 frank évi járulékot biztosított a pápának.

IX Piusz pápa megtagadta a törvény elismerését, sőt az olasz kormányt az egyházi állam megszüntetése miatt újból kiátkozta és a felajánlott évi járulékokat is visszautasította. A következő pápák ragaszkodtak elődjük álláspontjához és fentartották jogaikat az egyházi államra. Hogy ne kelljen idegen területre lépniök,

nem hagyták el a Vatikánt,

Bankok konferenciája a cluji kamarában

A többség a kartell ellen nyilatkozott

ugyhogy valóságban fogolyként éltek palotájukban. Egyedül a messzinai földrengés idején volt kivétel, mikor a pápa a sebesülteket meglátogatta. Az elvi ellentét azonban a pápa és az olasz királyság között állandóan nagy volt s csakis a háboru után a Mussolini uralomrajtásával kezdett enyhülni. Mussolini számos jogot adott vissza a katolikus egyháznak s ezzel előkészítette a megegyezés útját.

Róma, március 13. A pápa Macdonaldhoz intézett jegyzékében annak a reményének adott kifejezést, hogy az angol kormány közben fog járni a szovjetkormánynál a bebörtönzött főpapok szabadonbocsátása érdekében.

Groza Péter dr. a Faegyesületnek az Ugirral való együttműködéséről

Nem lépett ki az Agrárbizottságból. A néppárt nagy akciója

(Cluj-Kolozsvár, március 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Groza Péter volt miniszter, Erdély gazdasági életének egyik vezető egyénisége munkatársunkat ma több kérdés felől szíves volt tájékoztatni. Az elmúlt napokban a lapok azt a hírt terjesztették, hogy az Erdélyi Faegyesület, amelynek Groza Péter az elnöke, fuzionál az UGIR-al. E híresztelésekre vonatkozólag az elnök a következőket jelentette ki:

— Fuzióról szó sem lehet. Igaz, hogy az UGIR megkereste a Faegyesületet és arra kérte, hogy csatlakozzék az ország termelő erőinek legnagyobb és legtekintélyesebb közületéhez az UGIR-hoz és pedig a Faegyesület autonómiájának és szervezete építésének teljes fentartásával. Ez a tény a Faegyesületre nézve is előnyös lehet. Mindenképpen morális súlyt és tekintélyt jelentene. Én magam azonban, minthogy a dolgot nagy horderejűnek tekintem, egyedül nem vállalkoztam a kérdés teljesítésére, hanem egy külön bizottság elé utaltam. A bizottságban az összes körzetek delegátusai részt vesznek és kidolgozzák az UGIR-al való együttműködés módjait és lehetőségeit. Az elaborátumot azonban csak az a hó végén Temesvárott megtartandó közgyűlés fogja megtárgyalni és ugyancsak a közgyűlés lesz hivatva ebben az ügyben dönteni. Ami erről a témáról legutóbb a lapokban a legkülönbözőbb formában megjelent, nem fedi a valóságot.

Arra a kérdésre, hogy mi igaz abból, hogy a Legfőbb Agrárbizottságból az erdélyiek, elsősorban Groza Péter kiléptek volna, a válasz a következő volt:

— Nem léptem ki az agrárbizottságból, csak meggondolandónak tartottam, vajon részt vegyem-e az agrárbizottság munkálataiban, ahol egyedül Erdélyből hétézer akta fekszik, ami azt jelenti, hogy tizennégyezernél is több egzisztenciális ügyet kell a legjobban érdekelt Erdélyből elintézni. Minthogy csak én és Gavril Tripou vagyunk a bizottságban, ismétlem, meggondolandónak tartottam az ezzel járó nagy felelősséget, amely a kisajátítások és agrárkérdések nagy komplexumában rám hárulnának. A bizottságnak ugyan van két bányász tagja, dr. Nedici és dr. Cratiunescu, a Legfőbb Semmitőszék bírái, de ezek már régóta elvesztették a kontaktust Erdéllyel és a helyi viszonyokat nem ismerik, ők tehát mint erdélyiek nem jöhetnek számításba.

A néppárt mozgalomáról Groza Péter dr. a következőket mondta szíves informálni. A következő vasárnap Dejen és Alba-Julian megyei pártgyűlések lesznek. A szolnokdobokai pártgyűlésen dr. Groza Péter, Alba-Julian pedig Goga Octavian fognak beszélni. Az eddigi diszpozíciók szerint Garofild volt földművelésügyi miniszter is lejön Erdélybe és a pártgyűlések valamelyikén beszélni fog. Huszonhetedikén Marostorda vármegye négy városában, továbbá Arad- és Szatmármegyében lesznek nagyobb gyűlések. Clujon április hatodikán, Temesváron április hetedikén tart a néppárt nagygyűlést. A bukaresti gyűlést május hatodikára tervezik, amelyen a parasztság is nagy tömegekben fog résztvenni. Komoly, jó stílusban megrendezett néptüntetés lesz ez. A Daciába, az eddigi előkészület szerint, az ország minden részéből öt-hatezer delegátus fog megjelenni.

Böles Náthán

„SIRPINOL“

Legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugymint: Tüdő-, és hörghurut, köhögés, számkököhégy és tuberkulózis ellen. Mindenki kérje háziórosát, hogy „Sirpinol“-t rendeljen!

Kapható minden gyógyszerárban

Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt“ gyógyszer-tára Réghinul-Sásesc

(Cluj-Kolozsvár, március 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A cluji bankok képviselői szerdán délután a betétek után fizetendő kamatláb kartellirozása ügyében a kereskedelmi kamara helyettesítésében értekezletet tartottak. Az értekezlet Negruti kamarai elnök és Pop Sever alelnök vezetésében értekezletet tartottak. Az értekezlet Negruti kamarai elnök és Pop Sever alelnök vezetésében értekezletet tartottak. Az értekezlet Negruti kamarai elnök és Pop Sever alelnök vezetésében értekezletet tartottak.

Dr. Nemes a hajók forrását aoban látja, hogy az uszortörvény csak Erdélyben van érvényben míg a reát bankjai sokkal nagyobb szatadságot élveznek.

Peculea Marius Nem látja a Banca Nationalát feljogosultnak arra, hogy a kamatlábát szabályozza. Ez a kormány feladata. A kartell nem tartja megoldási módoak, mert a betevők, ha itt nem helyezhik el magas kamatra pénzüket, akkor a közeli városok bankjival keresik a kapcsolatot. Néhány tagu bizottság kiküldését javasolja.

Comsa Virgil. A nagy kamat és a mai pénzügyi tranzakciók összefüggének az ország konszolidálásával. A betevők megrendszabályozását nem látja célravezetőnek.

Dr. Borbély Kálmán. A bankon kívüli magán- kölcsönök törvényes szabályozását követeli.

Esca Aurél védi a regáti bankokat, akik pénzzel jöttek ide és sokban elősegítik a közgazdasági életet.

Vlaicu Vasile kijelentette, hogy a Solidaritatea már foglalkozik a szőnyegen levő kérdéssel. Bizottság kiküldését ajánlja.

Caciula kamarai titkár ellenzi, hogy Clujon kartell alakuljon.

Bányai Kálmán szabad versenyt követel, ami önmagától megteremti az általános érvényű kamatkülcsöt.

A konferencia végül bizottság kiküldését határozta el, amely a legközelebb összeülő értekezlet elé terjeszti javaslatát. A bizottság tagjai: Esca Aurél, Bányai Károly, Comsa Virgil, Peculea Marius, Vlaicu Vasile, Borbély Kálmán és Tamás Simon.

Budapest betegágyánál

Egy évvel a dívat — mögött. Tözsde az élet irányítója. Rohanó milliók. Kényszerkölcsön

(Budapest, március 13. Az Uj Kelet munkatársától.) Valaha, nem is olyan régen, ha külföldi urak szórakozni akartak, Budapestet keresték fel. Budapest szép volt, kedves, Budapest hálás volt a hozzáérkező idegenek iránt és pompásan elszórakoztatta őket. Budapest éjszakai életét Páris után emlegették. A pesti nők eleganciáját és a gyogy szépségét ismerték az angol lordok és Amerika dollárgazdag fiai is szívesen keresték fel a Duna két partján elterülő várost.

(Budapest — ma)

Budapest, az élvezetek, szórakozások és az elegancia városa — ma rongyos. A kirakatok tele vannak a legújabb párisi és bécsi kreációkkal, de az üzletek üresek, a kirakatok előtt tavalyi eleganciával öltözött hölgyek állnak és mennek szomorúan tovább. Budapestnek ma nincsen pénze, hogy Páris szépségeit követhesse és amíg Bécsben minden nő tetőtől talpig az uralkodó barnában suhan végig az utcán, addig Budapest divathölgyei a tavalyi sötétkék kosztümöket vették elő a halálaitól ruhadarabok naftalinos szekrényének mélyéből.

Nagyon kevés ember dolgozik Budapesten. Néhány hónappal ezelőtt az Andrassy-ut, a Fürdő-utca és a Gzella-tér környéke a liúktető és szaladó élet központja volt, ma az emberek csak lézengnek az utcán. Berlin volt így, kerek egy esztendővel ezelőtt, amikor az emberek azt mondták, hogy nem érdemes dolgozni, mert munkából sem lehet megélni. Budapest ma éli ezt a korszakot és azokat a kereskedőket, akik ezelőtt reggel nyolc órától estig dolgoztak üzletükben, ma csak a tözsde árfolyamhullámzása érdekli.

(Minden a tözsde)

Mindent a tözsde irányít. A hossz vagy a bész teljhatalmu ur az egész város életén, parancsol az üzletek, a színházak, a mulatók felett is. Teljhatalmu uralkodó a tözsde, itélete ellen nincs apelláta, parancsszára százak mennek tönkre, szöknek meg külföldre, vagy revolvergolyóval egyenlítik ki számadásaikat. A színházak és mulatók tele vannak ha a hossz repit magasba az egyes favoritpapirok árfolyamát és konganak az ürességtől, ha a Szabadság-téri palotában a bész szele suhan végig.

Jellemző Budapest életére, hogy ebben a városban, amelyben azelőtt mindenki politizált, ma senkiesem foglalkozik politikával. Senki sem törődik azzal, hogy mit mondott Bethlen, senkit sem érdekel az ellenzék állásfoglalása, mindenki csak számol, tervez, alkudozik, keresi munkát nélkül a megélhetés lehetőségeit és vannak, akik erre a kérdésre több energiát pazarolnak, mint pazaroltak valaha a munkára, amely rendes megélhetést tudott adni.

(Üres falak: ötvenmillió korona)

Az árak napról napra emelkednek. Az ár-emelésben pedig a kormány jár elől: épp a napokban emelte fel száz százalékkal a trafikárakat. Egy elsőrendű szivar ma tizenhatezer koronába kerül. A ruhaneműek általában ugyan-

azon az árszinten mozognak, mint Kolozsváron, az élelmezés azonban jelentékenyen drágább. Így például a hus kilója 25 és 50 ezer korona között ingadozik, vendéglőkben egyszertű háromfogásos ebéd ára 30 ezer korona. Színházjegyek 10 ezer koronánál kezdődnek, a Korvin-moziban, amely Budapest legnagyobb mozgóképszínháza, tizenegyezer koronába kerül egy közepes jegy. A konflis tarifája ötezreszes, ha tehát valaki a Keleti pályaudvartól a Nyugatiig megy, borralalóval tizenhetezer koronába kerül. Butorozott szoba ötszázézer és egymillió-ötszázézer korona között ingadozik, egy háromszobás lakásért a VII., VIII., vagy IX. kerületben ötvenmillió korona a lépés.

(A milliók és a börtön között)

Beteg az egész város. Bécsről és Berlinről beszéltünk így néhány hónap előtt, most Pest szenved ebben a borzalmas betegségben. Kis-hivatalnokok, akiknek havi fizetésük nem haladja túl az egymillió koronát, husz-harminc-millió tözsdeérdekeltségük van; egészen természetesen, hogy minden figyelmüket a tözsde köti le és hivatalukat elhanyagolják, mert hiszen egy szerencsés napon megkereshetnek annyit, mint hivatalukban egy esztendő alatt. Ez a bizonytalanság és az az állandó ingadozás a gazdagság, a milliók és a börtön között, deprimálja az egész várost, ez az oka, hogy az emberek már nem törődnek semmivel, csak a mindennapi kenyérré való legyen, vásárolni nincs pénzük, mert mindenüket értékpapirokba fektetik. A betegség tünete az is, hogy soha olyan autóluxus nem volt még Budapesten, mint most és amíg százazrek nyomorognak, addig a kiváltóságos néhányan a legújabb típusu és szédületes kényelemmel, raffinált izléssel berendezett Alfa-Rómeókon száguldyák be az utcákat. Akik azonban ma bent ülnek a kényelmes puha börtölészekben, mind el vannak arra készülve, hogy holnap éhes szemmel nézik majd a megrakott kirakatokat és idegesen ugranak félre a saját volt autójuk előtt.

Senki sem telefonál. Az egész város telefonforgalmát megbénította az a rendelkezés, amely ezer koronában állapított meg minden beszélgetés díját, még előfizetőknek is. A telefonulajdonosok sem telefonálnak, ez is hozzájárul ahhoz, hogy döcögőbb legyen és nehézkesebb a beteg város érverése.

(A könnyelmű Budapest sorsá)

Budapest gazdasági életének a kényszerkölcsön adta meg a kegyelemdőfést. A pénzügyi kormány jó mélyen belenyult az adófizető polgárok zsebébe és igen tekintélyes összegeket húzott ki onnan. A kényszerkölcsönt a jövődelmi adó alapján vetették ki és lefizetésére három havi részletben szigorú terminust adtak, amelynek letelte után könyörtelenül foglalás következnek és pedig valorizált értékben. A kivetés ellen nincs felebbezés, akire kirótták, az siet rögtön az állampénztárba és fizet. Egy fűszerkereskedő például 5 millió 400 ezer koronára, egy fakereskedő cég 75 millió koronára kényszerkölcsönt köteles fizetni.

Az Uj Kelet napila Szerkesztik: Felelős szer Az Uj Kelet jelölé Értéktérsi félvén Romániában Radon hírdet

Az e

lesz, ha P dig a cion Stern filac ferenciáján joggal fog mert a vi képtelenel rencián, a ujjabb szá zól, Weiz vágta szla honfoglala kémeknek

naán tejjé hódítani

Ezt nyörtien Sirindber bibliai sz lebetnek Mózeset a George, a nagy vez akinek sz ünnepejjé hirdetett de példáz szolgálás leszi az hasznos amelyet ségét tal szász h De époly is, amint legendája volt hoz

Mi valót ho száma. levelei, irások, nak be a hetilapja gyermek ifju gene batorságy feladatol

restből Simplon natnak

tagja. tild bárc be életé furiban volt a l állott. 90 ik sz gyült ös és a ritl rónó ne Frankfu

donban. egy napé douban. postahiva egy más vesutallo izben ke házában tetteseke menekül

ban

a mai pénz-
ág konszoli-
át nem látja

vívili magán-
teli.

akik pénzzel
dasági életet.
y a Solidare-
b kérdéssel.

hogyan Clujon

nyt követel,
anos érvényű

g kiküldését
összeülő' érte-
ottság tagjai:
Virgil, Pecu-
Kálmán és

szerkölcsön

Kolozsváron,
ven drágább.
ezer korona
yszerű három-
Szinházjegyek
Korvin-mozib-
b mozgóképké-
kerül egy kö-
tezerszeres, ha
l a Nyugatiig
koronába ke-
és egymillió-
k, egy három-
IX. kerületben

törtön között

ről és Berlinről
ött, most Pest
egységben. Kis-
etésük nem ha-
husz-harmino-
egészen termé-
t a tőzsde köti
mert hiszen egy
k annyit, mint
t. Ez a bizony-
dozás a gazdag-
ött, deprimálja
ogy az emberek
csak a minden-
rolni nincs pénz-
irokba fektetik.
oha olyan autó-
n, mint most és
addig a kivált-
su és szédületes
rendezett Alfa-
ákat. Akik azon-
es puha bőrülé-
szülve, hogy hol-
a megrakott ki-
félre a saját volt

egész város tele-

a rendelkezés,
t meg minden
nek is. A tele-
ak, ez is hozzá-
legyen és nehéz-

Budapest sorsá

ének a kényszer-
adófést. A pénz-
nyult az adófizető
ntélys összegeket
kölcseönt a jöve-
ki és lefizetésére
terminust adtak,
örtelentül foglalás
értékben. A ki-
akire kirótták, az
pa és fizet. Egy
millió 400 ezer ko-
75 millió korona
ni.

HIREK

az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felolvas szerkesztő: Dr. Marton Ernő

az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Felírói árai: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Bromániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (București, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

Az egész zsidóság szégyene

lesz, ha Palesztina nem fog felépülni, nem pedig a cionisták kudarca. Ezt mondotta Horace Stern filadelfiai bíró az amerikai zsidóság konferenciáján. És még hozzátette, hogy akkor joggal fogunk bennünket parazitáknak nevezni, mert a világ bizony-ágot fog látni benne, hogy képtelenek vagyunk alkotó munkára. A konferencián, amelyről az Uj Kelet hetilapjának legújabb száma érdekes és kimerítő tudósítást közöl, Weizmann professzor ősi zsidó önértékeléssel vágta szemébe a kishitűeknek, akárcsak az első honfoglalás idején Jósua az országot rágalmazó kémeknek:

— Hazugságot beszél a szátok, mert Kanaan fejjel-mézzel folyó ország! Csak meg kell hódítani a földet.

Ezt a most annyira aktuális kérdést gyönyörűen tárja elének a világhírű svéd írónak, Strindbergnek az Uj Kelet hetilapjában közölt bibliai szépségű miniatur-jelenete. Hogyan is lehetnek kishitű fiai olyan nemzetnek, amely Mózeset adta a világnak? Mózeset, aki Henry George, a nagy filozófus szerint az emberiség nagy vezére és szolgája volt egyetemben. Mózes, akinek születését és halálát ugyanegy napon ünnepejük és gyászoljuk, nemcsak a világnak hirdetett ma is érvényben levő igazságokat, de példát mutatott a zsidó népnek, hogy a szolgaság lealacsonyítja, a hontalanság lezüllesztíti az embert, aki az egész emberi közösség hasznos tagjává csak olyan területen válhat, amelyet magának mondhat. Mózes élő fenségét talán legjobban Michel Angelo, a reneszánsz halhatatlan képfaragója örököltette meg. De éppolyan fenséges maradt Mózes halálában is, amint azt a Talmud és Midras örökszép legendája bizonyítja. A kor azonban méltatlan volt hozzá. A történelem megismétlődik.

Minderről részletes és élvezetes olvasnivalót hoz az Uj Kelet hetilapjának legújabb száma. Az épülő Erec Jisraeeltől egy chalu levelei, fényképfelvételek, statisztikák és leírások, hírek, táviratok és tudósítások számolnak be az erdélyi zsidóságnak az Uj Kelet hetilapjának hasábjain keresztül. A hetilap gyermekrovatában Vitéz Benája mutat példát ifjú generációnknak a zsidó hűségéről és a zsidó bátorságról, amely sohasem retten vissza a nagy feladatoktól.

— **Mária királynő hazaérkezett.** Bukarestből jelentik: Mária királynő ma éjjel a Simplonnal Olaszországból hazaérkezett. A vonatnak négy órai késése volt.

— **Meghalt a Rothschild-ház legöregebb tagja.** Frankfurtból jelentik: Rothschild Matild bárónő, aki csak néhány nap előtt töltötte be életének 92-ik évét, tegnap Majna-Frankfurtban meghalt. Rothschild Anzelm bárónak volt a leánya, aki a bécsi Rothschild-ház élén állott. Mikor két évvel ezelőtt az agg bárónő 90 ik születésnapját ünnepelte, Frankfurtban gyűlt össze a Rothschild-ház valamennyi tagja és a ritka alkalomból Rothschild Matild bárónő nevének megörökítésére elhatározták, hogy Frankfurtban muzeumot létesítenek.

— **Rablóbandák garázdálkodnak Londonban.** Londonból jelentik: Vasárnap egyetlen napon három vakmerő rablás történt Londonban. Felfegyverezett bandák kiraboltak egy postahivatalt, körülbelül ugyanabban az időben egy másik rablóbanda kifosztotta egy külvárosi vasútállomás teherfeladási pénztárát s mind a két ízben kerekelt oldottak a rablók. A City egy áruházában is betörés történt, de ott észrevették a tetteseket s mikor a háztetőn keresztül akartak menekülni, elfogtak közülük kettőt.

Böles Náthán

— **Román cáfolat a bolgárok dobrudzsai betöréséről.** Bukarestből jelentik: Az angol lapok bolgár komitácisknak dobrudzsai betöréséről adnak hírt, amelyek nagy veszteségeket okoztak volna román részről is. Ezek a hírek koholmányok. A szokásos komitációs portyázásokon kívül Dobrudzsa vidékén semmiféle betörés nem történt. A román-bolgár viszony barátságos kiépítését az ilyen hírek nem zavarhatják meg. Ezt bizonyítja, hogy a román-bolgár tárgyalások során tegnap aláírták a jogügyi egyezményt. A román kormány által kért 500 millió kártérítés ügyében a tárgyalások még folynak, mert a bolgárok nagyon csekély összeget ajánlottak fel.

— **A kalifa áttelezői.** Konstantinápolyból jelentik: A kalifa és az uralkodóház tagjainak elutazása nem folyt le olyan simán és ünnepélyesen, mint azt eleinte tudták. Mielőtt a kalifa Konstantinápolyt elhagyta volna, sokan megrohanták a török hatóságokat és követelték, hogy az uralkodó az országban maradjon. Ez az intervenció nem a kalifa iránti szeretetből eredt, hanem a kereskedők, akik az udvarnak szállítottak, félték, hogy pénzüket nem kapják meg. A hitelezők megszállták a hivatalokat, hogy igen tekintélyes számlájukat a hatóságokkal fizetessék ki. Voltak egyesek, akik a kalifa letartóztatását követelték, hogy személye legyen az adósságok legbiztosabb záloga. A török törvények megengedik, hogy az uralkodóház tagjai viszonyaik rendezésére egy évig még a birodalom területén maradjanak. A mai viszonyok mellett azonban a kalifa nem élt ezzel a jogával, örült, hogy elutazhatott. A hitelezők pénze különben is igen kétséges, mert a dinasztia legtöbb tagjának annyi vagyona sincs, amennyivel a napi kiadásokat fedezni tudja. Az az ezer török font, amit a hercegek elutazásukkor kaptak, nagyon kevés ahhoz, hogy adósságaikat rendezni tudják.

A KEREN KAJEMET LEJISZRAEL KÖZLEMÉNYE

Március 16. Avivák! Barissziánusok! K. K. L. Biztosok!
Ma kezdődik a Purimi gyűjtés! Teljesítsétek szent kötelességeket Erec Jisraeleért!

Purim hete Erec Jisraele!

— **Harding elnök az „ohioi banda” hatalmában volt.** Newyorkból jelentik: Dangherty főállományú lemondatása olyan szenzációs leleplezéseknek nyitotta meg az utját, amelyek mellett az eddigiéket eltörpülnek. A „Chicago Tribune” értesülése szerint kiderült, hogy az elhunyt Harding elnököt egy „ohioi banda”-nak nevezett politikusokból álló társaság vette körül és tartotta hatalmában. Ez a társaság hivatalokat osztogatott, koncessziókat szerzett, szakvéleményeket mondott, eltussolta az alkoholcsempészek garázdálkodását és ilyen módon több százezer dollárt zsarolt ki azoktól, akik protekcióját igénybe vették.

— **A Poale Cedek aggmenháza.** Megirtuk, hogy a clujzi zsidó iparosgyűlés, a Poale Cedek egy aggmenháza javára akciót indított. Nem a szokásos gyűjtési módon, hanem pénzügyi tranzakcióval, kölcsönkötvények kibocsátásával akarja megvalósítani azt a nagyszerű tervet, amely minden dolgozónak szívéhez nőtt. Az elaggott, munkára képtelen embereket, akik éveiket a becsületes dologtevésben töltötték, a fiatalabb generációnak kell istápolnia. Igazi nagy jótett ez, olyan mint a betegápolás. Az elhagyatott öreg embert a fiataloknak támogatniuk kell, élete alkonyára derűt és nyugalmat kell sugároztatni. Kolozsváron a zsidóság ennek tudatában a Poale Cedek most kibocsátott kölcsönkötvényeit szívesen írja alá és a bizottság, amely eljár a módosabb zsidókhoz, örömmel konstatálja, hogy az akciótól nem húzódoznak az emberek. Mindenki át van hatva, hogy nemes és emberbaráti ügyhöz nyujt segédkezet, amikor a Poale Cedek aggmenháza létesítéséhez hozzájárul.

— **Eljegyzés.** Irom Helén Oradea-Mare és Glück Albert Hegyköznylak jegyesek.

— **Az Astra munkásai tiltakoznak a tömeges elbocsátások ellen.** Bukarestből jelentik: Az Astra-művek munkásainak egy küldöttsége ma megjelent a munkügyi és kereskedelmi és iparminisztremnél és tiltakozott a munkások tömeges elbocsátása ellen, aminek oka a pénzügyminisztérium, amely késedelmesen fizeti az állami rendelések számláit.

— **Tovább tüntetnek a háziurak és a lakók.** Bukarestből jelentik: A lakók ligája tegnap újabb gyűlést tartottak, amelyen különösen az üzlethelyiségek bérleti szerződésének meghosszabbítása ellen tiltakoztak. A háztulajdonosok sem pihentek tegnap, gyűlésükön a lakók rágalmait ellen tiltakoztak, majd tüntetni akartak a szenátusban, de a katonaság ebben megakadályozta őket. Végül küldöttséget menesztettek az „Adeverul” szerkesztőségébe, amely előadta, hogyan folytak le a vasárnapi tüntetések.

— **Kimutatás a vállalatok alkalmazottairól.** A kolozsvári rendőrprefektúra a következő rendeletet adta ki: A kolozsvári rendőrprefektúra felhívja az összes ipari, kereskedelmi és gazdasági vállalatokat, üzleteket, műhelyeket és raktárakat, hogy ezen rendelet megjelenése után tíz napon belül az összes alkalmazottairól kimutatást nyújtsanak be a rendőrprefektúra adminisztrációs osztályához a következő tartalommal: 1. Az alkalmazott neve. 2. Mióta áll a vállalat szolgálatában. 3. Születésének éve. 4. Születésének helye. 5. Mióta lakik Kolozsváron. Cluj, 1924. március 10. *Griuta prefektus.*

— **A toplitai zsidó nők jelmezes estélye.** Március huszonkettedikén nagy jelmezes táncestélyt rendeznek a toplita-romanai (maroshévi) zsidó nők az Uránia-mozgó helyiségeiben. A jótékonycélu estély iránt az egész környéken nagy az érdeklődés.

— **Halálozás.** Sulyos gyász érte a gyulafehérvári Baruch családot. Baruch Mór gyulafehérvári kereskedő folyó hó 12-én, szerdán reggel három óraker hosszas szenvedés után elhunyt. Halála az egész városban nagy részvétet keltett.

— **Sibianu—Strasser szonata-est.** Bethoven Kreuzer-szonátáját, Cezar Franck és Händel szonátáit adja elő J. J. Sibianu zongoraművész, a kiváló Rubinstein-tanítvány és S. Strasser hegedűművész, a fiatal hegedűsgárda legkitűnőbbje. A nagysikerűnek ígérkező szonata-estélyt a prefektúra nagytermében március 20-án, csütörtökön este fél-kienc óraker lesz. A koncert jegyeit a Lyra hangverseny iroda (Főter 22.) árúsítja.

— **Szenzációs rablás a bukaresti gyorson.** Bukarestből jelentik: Gabani nagyszabéni kereskedőt a nagyszabéni-bukaresti vonaton kifosztották. A nagykereskedő ötmillió lej értékű külföldi valutát hozott táskájában és Bukarest közelében a táskát eltűnt. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Aki az angol trónörököszt mozisiznesznek akarja szerződtetni.** Londomból jelentik: A walesi herceg nemrég résztvett egy moziigazgatók által rendezett estélyen és beszélgetés közben azt a tréfás megjegyzést tette, hogy tulajdonképpen ő is mozisiznesz, mert már nagyon sokszor szerepelt moziképeken. Amint ennek a megjegyzésnek a híre eljutott Amerikába, ott azonnal akadt egy moziimpresszárió, aki gyümölcsötvetni akarta az angol trónörökösnek ezt a kijelentését. Fred Niblenek hívják ezt az élelmes junkit, aki távirati ajánlatot tett a walesi hercegnek, hogy lépjen fel egy általa rendezendő moziadarabban, amelyben állásához méltó nagyszerű szerepet akar neki juttatni és egyben arra kéri a trónörököszt, hogy határozza meg a szereplés színhelyét és a pénzügyi feltételeket. Mr. Nilbe annyira komolyan tette meg ajánlatát, hogy „válasz fizetve” adta fel táviratát.

— **Miért hagyta el a férjét Walter Rózi operaénekesnő?** Budapestről jelentik: Walter Rózi operaénekesnő ügyében fordulat következett be. Az énekesnő tegnap este megjelent a főkapitányságon és bejelentette, hogy a férje alaptalanul tett ellene jeljelentést, egyben kérte a nyomozás beszüntetését. A róla elterjedt híresztelésekkel kapcsolatban Walter Rózi kijelentette, nem igaz, hogy bejelentés nélkül tűnt el, vagy szökött meg, az sem felel meg a valóságnak, hogy azért távozott el hazulról, mert a férje nem tudott milliókat adni neki toalettre. Tegnap előre bejelentette férjének, hogy elköltözik, mert válni akar tőle. A férje közben elment hazulról és ekkor az énekesnő levélben jelentette be neki és kérte, indítsa meg a válópert. Erre a lépésre otthoni körülményei készítettek Walter Rózit, mert azok miatt súlyos idegesség vett erőt rajta, amely művészetét veszélyeztette. Ezért kért nyolcnapi szabadságot az Operától, melynek letele után újra fellép.

Böles Náthán

KÖZGAZDASÁG

A bukaresti mintavásár. Bukarestből jelentik: A kereskedelemügyi minisztérium műszaki és tanulmányi osztálya Popescu Cesar vezérigazgató vezetésével beható tanácskozást folytat a bukaresti második nagy mintavásár rendezése ügyében. Ezidőszerint még a pénzügyminisztérium jóváhagyásától függ, hogy a vásár nemzetközi lesz-e és hogy azon a külföldi termelők és gyárak mint kiállítók részt vehetnek-e.

Fränkel Mór kiegyezést ajánlott hitelezőinek. A Fränkel Mór és Moldován Pop Dénes között folyamatba tett választott bírósági eljárás körül a napokban döntöttek. Fränkelt a bíróság ötmillió lej kifizetésére kötelezte, ma azonban Fränkel Mór beadványt intézett a törvényszékhez, amelyben kimutatja, hogy az aktívái harminc, passzívái huszmillió lejt tesznek ki. Egy éves haladékot kér, amely idő alatt száz százalékosan kivánja hitelezőit kielégíteni. Vagyona ezidőszerint immobil, mert egy nagy erdősége kitermelését a földművelésügyi miniszter betiltotta. Ennek feloldása után azonban a fizetéseket a vállalt idő alatt teljesítheti.

Tisztogatás a budapesti tőzsdén. Budapestről jelentik: A tőzsde tanácsa újabb szigorú rendszabályokat léptetett életbe a tőzsde megtisztítása érdekében. Nem egy esetben megtörtént ugyanis, hogy a tőzsdéről kitiltott bizománysok, vagy olyanok, akiket az ügyészség letartóztatott, kiszabadulásuk után egyenesen a tőzsdére mentek és ott nyugodtan tovább folytatták manipulációikat. Az új rendelkezések szerint, ha oly tőzsdetag, aki ellen rendőri vizsgálat, vagy bünvádi eljárás van folyamatban a tőzsdén megjelenik, az illetékes tőzsdetitkár nyomban igazoltatja s kiutasítja. Utána a tőzsdetanács nyomban megindítja a vizsgálatot az ilyen tag ügyében és amennyiben beigazolást nyer, hogy az illető ellen bünvádi eljárás van folyamatban, annak befejezéséig felfüggesztik tőzsdelátogatási jogát.

A cukorárak egységesítése. Csütörtökön este nyolc órakor a cluji cukorimportőrök és fűszernagykereskedők, számszerint tizenkilencen, a cukorárak egységesítése céljából értekezletet tartottak, amelyen a következő nyilatkozat megszövegezésében állapodtak meg: A nyilatkozatot a résztvevők mindegyike aláírta. „Alulírott cluji kereskedők ezennel egyetemesen kötelezzük magunkat, hogy 1924 március 14-ével kezdődőleg a cukrot a következő árak és feltételek mellett fogjuk árusítani: 1. Importőrök és vásárlók, akik a cukrot legalább 1 vagon tételben vásárolják, kötelesek viszonteladóknak a kristálycukrot legalább 1000 kg-os tételnél 27 azaz huszonhét lejben adni kg-ként. 2. Ugyancsak az 1. pontban említettek kötelesek a kockacukrot legalább 1000 kg-os vételnél 30 harminc lejben kg-ként adni. 3. Ezen árak érvényesek akkor is, amidőn viszonteladó úgy vásárolja az 1000 kg. minimumot, hogy 500 kg. kocka- és 500 kg. kristálycukor, de úgy, hogy az egyszerre átvett tétel legalább 1000 kg-ot tesz ki. 4. Ugy az importőrök, mint viszonteladók kötelesek az 1000 kg-on aluli tételeknél a kristálycukrot kg-

ként 28 lejben és a kockacukrot kg-ként 31 lejben árusítani. 5. Jelen árak a visszavonásig, illetve az árak emelése, vagy esése folytán megkivánt újabb tárgyalásig érvényesek. 6. Jelen egyezmény ellenőrzésére alulírottak alávetik magukat a mai értekezleten egyhangulag megválasztott választott bíróságnak, amely áll a következő személyekből: Hartig Vilmos, Adler Sámuel és Pasco Valeriu. 7. A választott bíróság határozatait saját legjobb belátása szerint hozza és esetről esetre a cluji Kereskedelmi és Iparkamarának jelentést tesz. 8. Ugy az importőrök, mint viszonteladók kötelezik magukat, a detailisták részére, illetőleg azoknak, akik a cukrot közvetlen fogyasztásra bocsátják, tekintet nélkül a mennyiségre — a kristálycukrot 28 lejben kg-ként, a kockacukrot pedig 31 lejben kg-ként árusítani. E nyilatkozat felolvasás és megmagyarázás után egyhangulag elfogadott és betartási kötelezettséggel aláíratott.”

A mai valutapiac

A francia frank ma ismét néhány ponttal javult. Mérsékelt forgalom mellett az árak a következőképpen alakultak: osztrák korona 374—375, magyar korona 380—410, cseh korona 547—549, svájci frank 32-80—32-95, francia frank 7-65—7-70, dollár 188—189-5, font sterling 814—817, lira 8-07—8-12, dinár 2-30—2-35.

Valutapiac március 13-án:

Bukarest. Valuták: Napoleon 720, márka 40, leva 132, török lira 95, font sterling 800, francia frank 760, svájci frank 33-00, olasz lira 800, drachma 290, dinár 234, dollár 188, lengyel márka 22, osztr. korona 28, magyar korona 25, cseh korona 535.

Bukarest. Devizák: Páris 755, Berlin —, London 812, Newyork 190, Róma 810, Zürich 32-80, Bécs 27-00, Prága 548, Budapest 23, Varsó 20.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 132—130, Amsterdam 215-75—215-40, Newyork 577-5—578, London 2484-5—2485, Páris 24-07-5—24-85, Milano 2445—2455, Prága 1672-5—1672-5, Budapest 80—80, Belgrád 720—720, **Bukarest** 305—305, Varsó—, Bécs 81-35—81-60.

Amerika felemelte a gabona behozatali vámját. Washingtonból jelentik: Coolidge elnök a gabona vámtételét bushelenként 12 centtel és a lisztbehozatali illetéket száz fontonként 25,5 centtel felemelte. Azonkívül tíz más piaci terméknek értékilletékét (ad valorem) leszállították.

Ajabb kiviteli megkönnyítések Magyarországon. Budapestről jelentik: A magyar pénzügyminisztérium szabaddá tette a liszt, zab, kender, gyapju és élőállatok kivitelét.

A német és a csehszlovákiai szén versenye. Prágából jelentik: Statisztikai adatok szerint a Ruhr-vidéken február egyik hetében naponta 286.000 tonna szént termeltek, ami a háboru előtti termelés 77%-ának felel meg. A kokszttermelés napi 44.500 tonna (70%-a a háboru előtti termelésnek) volt. A ruhrvidéki bányák tehát elérték a Ruhr-megszállást megelőző termelési fokot. A Ruhr-vidék fokozott szénttermelése nagy versenyt támaszt a közép-német barnaszénnek és a felsősziléziai kőszénnek, amelyek viszont éles versenyre készülnek a csehszlovákiai szénnel szemben.

Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. Cluj (Kolozsvár) t. c. részvényeseit folyó évi március hó 29-én délelőtt 12 órakor Cluj (Kolozsvár), az intézet székházában, Piata Unirii 32. sz. (volt Mátyás király tér) alatt tartandó XXIX-ik rendes közgyűlésre tisztelt meghívja. A közgyűlés napirendje: 1. Az igazgatóság jelentése. 2. A felügyelőbizottság jelentése, a gazdaság jelentése. 3. A felügyelőbizottság megállapítása, nyereség felosztása és a felmentés iránti határozathozatal. 4. A felügyelőbizottság választása és tiszteletdíjának megállapítása. 5. Az alapszabályok 3-ik és 24-ik §-ainak megváltoztatása. Azon részvényesek, kik ezen közgyűlésen részt vesznek, megadása iránti határozathozatal. 6. A felügyelőbizottság választása és tiszteletdíjának megállapítása. 7. Az alapszabályok 19-ik §-a értelmében legkésőbb f. év március hó 25-én déli 12 óráig Cluj (Kolozsvár) a társaság főpénztáránál, elismervény ellenében letenni. **Mérleg-számla.** Vagyon: Pénztári készletek 5,335.548-71, váltótárca 31,354.821-93, értékpapírtárca 10,341.459-74, tőrtárca 140,103.948-46. Teher: Részvény-összesen 140,103.948-46. — **Veszteség-nyereség számla.** Teher: Fizetések 3,474.141-32, költségek 2,622.583-84, adók 2,075.917-73, kamatok 11,174.199-26, leírások 40.935-86, nyereségegyenleg 2,355.475-24. Összesen 21,743.253-25. Jövedelem: Nyereségáhozatal 53,843-93, kamatjövödelmek 9,674.633-96, jutalék és különféle nyereségek 11,994.142-36, korábbi leírásokból befolyt 20.633-—, összesen 21,743.253-25. — **Az igazgatóság.** (Utányomás nem díjazatik.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

G. Adolf, Petrosani. 1. Ha amerikai rokonai beiratják és az erről szóló bizonyítványt elküldik, a fiának nincs szüksége bevándorlási engedélyre, mert soronkívüli vizumot kap. 2. A katonaságnál nem lehet akadály az, hogy 1904-beli születésű, mert csak a már besorozottakat nem engedik ki. 3. Az adoptálás volna a legjobb megoldás, csak akkor le kell mondania a román állampolgárságról, míg az amerikai állampolgárságot csak akkor kapja meg, ha amerikai földre lép. Levélben részletesen válaszolunk.

Érdeklődő, Toplita. 1. Egy-két héten belül három kötetben fog megjelenni az „Egy zsidósors”. Az ára 200 lej lesz. 2. Magántanulók csak állami, vagy nyilvánossági joggal bíró kisebbségi iskolában vizsgázhatnak. Az, hogy magántanítótól több szülő gyermekét taníttassák, aligha fogják megengedni, mert zugiskola-jellegű. 3. A nagykarolyi hitközség ügyében tessék magához dr. Schönfeld Lázár főrabbi urhoz fordulni felvilágosításért. 4. Ugyanazokkal az iratokkal kell megjelenie a szemlén, mint az előzők, mert a katonai bizottságnak látatnoznia kell a felmentését.

K. S. Nyárádszereda. 1. A lengyel vizumra vonatkozó kérdést nem értjük. 2. Levelét áttettük a Keren Kajemet központi irodájához, amelytől a perselykulcsot és a purimi gyűjtőívet sürgősen meg fogja kapni.

H. Leopold, Bistrita. Az említett jegyzőkönyv azzal a dátummal volt ellátva, amellyel az Uj Kelet közölte. Lehetséges, hogy a megszövegezésnél történt tévedés.

R. Izidorné, Mercurea Ciuc. Egyik lappal sem állunk közvetlen összeköttetésben.

R. Mancí, Oradeamare. Levélben válaszoltunk.

ELIDA krém
a bőr ápolásához

KÉPVISELI: HIENZ ÜGYNÖKSÉG, CLUJ

יין כשר של פסח

יין כשר של פסח

יין כשר של פסח

Kóser husvéti erdélyi uradalmi fajborkok nagybani elárusítása Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi R.-T. Cluj, Calea Regele Ferdinand 70. sz.

יין כשר של פסח

Budapest nem rosszabb retné, ha ke sen, ha meg zésnek azt a a háta mög dött és min feltartóztath kor a ma g sem telik. a várakozás és depresszió gényedett, Budapestet.

A tulv egyszer egy nyokat gyűj

és kérte, m A má ilyenformán — V aki életében meghagyta, pénzzé tegy kösök szöszte Isten itélősz az talátozó szegényeknek földön élő e vannak gaze val hozta a ahol minden — A az égben és embert talál egy egyene hármán. Ho Korachot. — N — ha te is hármán les ségben.

A ha utazott egy A borosjenő lusi rabbi i — M utazik?

— N zött osztály az egy első zik, a nagy utazik, egy a harmadik dom, hogy mint maga,

Miert nagykarolyi ellenes volt hívője. A vendégét c hogy ő ne szanzi reb ber hírében — A mégis csak ő minden ségét mind — U hogy én m — H — N — U rabbi urna

Budapest nem a viszonyok javulását, hanem rosszabbodását várja. Mindenki azt szeretné, ha keresztül esne már az ország a krízisen, ha megtenné már a szegénységnek és éhezésnek azt az útját, amit Bécs és Berlin már a háta mögött tud. A lerongyolódás megkezdődött és mindenki tudja, hogy nem segít semmi, feltartóztathatatlanul közeledik az az idő, amikor a ma gazdag embereinek még kenyérré sem telik. Ez az érzés, ez a várakozás és ennek a várakozásnak az előrevetett bizonytalansága és depressziója jellemzi ma a lerongyolt, elszegényedett, sokmillióban beszélő könnyelmű Budapestet.

Ez történt...

A tulvilági üdvösség. A híres dubnói mágid egyszer egyik előregedett kollégájának adományokat gyűjtött. Utjában betért egy gazdag öreg zsidóhoz is, aki azonban egy fillért sem akart adni. A jószívű mágid nem mutatott haragot, szó nélkül sarkonfordult csak az ajtóból szolt vissza:

— Neked is részed lesz a tulvilági üdvösségben.

Az öreg zsidó eszavak halálára a mágid után szaladt és kérte, magyarázza meg szavainak értelmét.

A mágid készséggel tett eleget a kérdésnek ilyenformán:

— Volt egyszer egy hozzád hasonló zsidó, aki életében sohasem adakozott, de végrendeletileg meghagyta, hogy összes ingó és ingatlan vagyonát pénzé tegyék és vele együtt temessék el. Az örökösök szösz szerint teljesítették a kívánságát. Amikor Isten ítélőszéke elé került, legnagyobb bűnének az találtatott, hogy a vagyonából sohasem adott a szegényeknek. Ő azonban azzal védekezett, hogy a földön élő emberek között nagyon sok a csaló, vannak gazdagok is, akik kéregetnek. Ezért magával hozta a vagyonát, hogy osszák szét az égbén, ahol mindenki igazságos.

— A gazdag zsidó érvelését el is fogadták az égbén és az ítélet úgy szolt, hogy ha még két embert találnak, aki a másvilágra vitte a vagyonát úgy egyenesen a mennyországba kerülnek mind a hárman. Hosszas keresgélés után csak *egy*et találtak, Korachot.

— Nos hát, — fejezte be a mágid meséjét — ha te is oda viszed a vagyonodat, akkor már *hármán* lesztek és részetek lesz a tulvilági üdvösségben.

M. M. Halmeu

A harmadik osztály. Egy krakéler balbósz utazott egyszer egy harmadosztályú vasuti kocsiban. A borosjenői állomáson felszállt a kocsiba egy falusi rabbi is. A balbósz gunyos arccal kérde:

— Mi az rabbi, maga is harmadosztályban utazik?

— Nézze, — felelte a rabbi — a rabbi között osztálykülönbségek vannak. A bukaresi rabbi az egy elsőosztályú pap, hát az első osztályban utazik, a nagyváradi rabbi az a második osztályban utazik, egy ilyen szegény falusi rabbi, mint én, csak a harmadik osztályban utazik. Csak azt nem tudom, hogy egy ilyen elsőosztályú „azesz ponem”, mint maga, hogy kerül a harmadik osztályba.

Sch. E. Sebes

Miért nincs hívője? Reb M. P.-hez, a volt nagykarolyi főrabbihoz, aki kimondottan chászid-ellenes volt, betért egyszer a szanzi rebbe egyik hívője. A főrabbi heves szemrehányásokkal illeti vendégét chászid volta miatt és megkérde tőle, hogy ő neki miért nincs annyi hívője mint a szanzi rebbenek, holott ő is tehetséges, tudós ember hírében áll.

— Az én rebbem — válaszolta a vendég — mégis csak tehetségesebb mint a főrabbi ur, mert ő minden ember gondolatát ismeri és ezt a képességét minden hívőjére is átruházta.

— Ugy? Akkor maga is meg tudja mondani, hogy én most mit gondolok.

— Hogyne!
— Nos akkor halljuk.
— „Hogy Isten mindig szemünk előtt van.”
— Nem igaz! — kiáltott fel örömmel a rabbi.
— Ugy? Hát látja éppen azért nincs a főrabbi urnak hívője.

M. M. Halmeu

Bölcs Náthán

Dinamitmerénylet az athéni román követség ellen

Az angol követséget is fel akarták robbantani. Papanasztaziosz miniszterelnök a rojallistákat vádolja a büntettséggel. Az új kormány letette az esküt Huszonötödikén proklamálják a görög köztársaságot

(Athén, márc. 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délelőtt merényletet követtek el az athéni angol és román követségek ellen. A két követség bejárata előtt egyszerre robbantak fel az oda-helyezett dinamitpatronok. Emberéletben szerencsére nem esett kár. Az angol követség épületének márványlépcsője összetört, a román követség házában a falak megrepedtek és több ablak bezuzódott. Papanasztaziosz miniszterelnök a merénylet híreire azonnal a helyszínrre sietett és mindkét követségen a kormány sajnálkozásának adott kifejezést. Nézete szerint a merénylet a kormány ellenségeinek műve, akik ezzel akarták diszkreditálni az új köztársasági kormányt.

A román követség épületének kapujában öt fel nem robbant dinamitpatront találtak. Az angol követ, amikor a bombarobbanás zajára felébredt, ezonnal felhívta telefonon Holiday angol ezredest, aki a görög rendőrség megkeresése után tüstént a követségre sietett és megkezdte a vizsgálatot. A dinamitpatron, amelyet a követség kapuja elé helyeztek,

szétrombolta az épület homlokzatát.

Az angol követség előtt, amely a pénzügyminisztérium épületében van, állandó őrszem szokott felvigyázni. Ez az őr elmondotta, hogy a merénylet előtt két embert látott az épület közelében, később pedig feltűnt neki két automobil, amelyek a követtség előtt találkoztak, de anélkül, hogy megállottak volna. Hivatalos körökben és a görög közvélemény-

ben óriási felháborodást keltett a merénylet. Konduriotisz régens felkereste az angol követet, aki előtt rettenetes gyaláznak jelentette ki a merényletet és visszautasította azt a feltevést, hogy a merénylet tervezői görögök lettek volna. Hír szerint a merénylet ügyben olyan

idegen hatalom van belekeverve,

amelynek érdekei ellenkeznek Görögország érdekeivel. Az új kormány ma letette az esküt Konduriotisz régens kezeibe. A kabinet március 16-án mutatkozik be a parlamentnek. Papanasztaziosz a kormányelnökségen kívül a külügyi és ideiglenesen a pénzügyi tárcákat is vállalta, hadügyminiszter Kondillisz, közlekedésügyi Izaiasz. A köztársaság ünnepélyes proklamálása március huszonötödikén lesz. Ezt a napot nemzeti ünnepé fogják deklarálni.

Ötévi börtönnel fogják büntetni a becsületsértést Magyarországon

Törvény készül a párbaj ellen. Egy amerikai pénzcsoport vállalja a kölcsön lebonyolítását. Kereskedelmi szerződés készül Magyarország és Jugoszlávia között

(Budapest, március 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzetgyűlés mai ülésén Homonnay Tivadar interpellációt mondott a Budapestben legújabbán annyira elterjedt párbajmániáról. Furcsa dolog, — mondotta — hogy egyes kétesmultu és jelenü emberek párbaj révén lovaggá ütették magukat. Nem védi a párbaj becsületét és éppen ezért kéri a honvédelemügyi minisztert, hogy terjesszen be **törvényjavaslatot a párbaj ellen.**

Csáky honvédelemügyi miniszter azonnal válaszolt az interpellációra. Neki is az a meggyőződése, éppúgy, mint minden katonának, hogy csak egyféle becsület van, nem pedig amint az egyesek beállítani akarták, külön polgári és katonai becsület. A párbajoknak okát abban látja, hogy a becsület nincs kellőképpen megvédelve. Azért mégis

elítéli a párbajmániát, amely már valószínűsítésig terrorrá akar kifejlődni.

Helyteleníti, hogy a sajtó feszegeti, sokszor felfújja a lovagias ügyeket. Tudomása szerint az igazságügyminisztérium már előkészítette a becsület erősebb védelméről szóló javaslatot és ha majd ötévi börtönnel büntetik a becsületsértést, a párbajok is meg fognak szűnni.

Rubinek István nemzetgyűlési képviselő a korona értékcsökkenésének megakadályozására sürgősségi javaslatot terjesztett be a magyar nemzetgyűléshez, amelyhez az aláírásokat előzőleg összegyűjtötte. Bethlen miniszterelnöknek az a szándéka, hogy a kölcsönügy tárgyalása előtt

az ellenzéki pártokkal megbeszéli a javaslatot,

hogy megszavazása elé ne gördítsenek akadályokat. Ebben az ügyben a belügyminiszter értekezletre hívta meg a pártokat péntekre. A belső kölcsön ügyében illetékes köröknek az a felfogása, hogy az erre vonatkozó előterjesztést a nemzetgyűlésen már az új pénzügyminiszternek kell megtennie. Kapcsolatban a belső kölcsönnel, szóba került az a kombináció is a nemzetgyűlés folyosóján, hogy

Bethlen miniszterelnök veszi át a külügyminiszteri tárcát.

A terv szerint a külügyminisztérium néhány tisztségviselőjét beosszák a miniszterelnökségre és így a külügyminisztérium megszűnne. A miniszterelnökség reprezentatív tevékenységét Bárczy miniszterelnöki államtitkára bizná Bethlen miniszterelnök.

Budapest, március 13. Genfi jelentés szerint a népszövetség még ezen a héten foglalkozik a magyar ügygel. Harding még mindig nem adott végleges nyilatkozatot arról, hogy elfogadja-e a főbiztosságot. Ha egyáltalán nem vállalná, elsősorban

Zimmermann kerülhet szóba az ellenőri tisztségre,

aki jelenleg Genfben tartózkodik és hajlandó ezt a szerepet elvállalni. Zimmermann ausztriai megbízatása ez év végén lejár és a hátralévő ügyeket helyettesével rendeztetné, ha ő kerülne a Hardingnak felajánlott pozícióba. Ez esetben áprilisban Zimmermann Budapestre utazik.

A nemzetgyűlésen indítványt nyújtottak be arról, hogy a valorizációs javaslatot a jövő héttől kezdve nyolccórás üléseken tárgyalják. A vita során Orffy Imre kormánypartí képviselő

a legutóbb letartóztatott valuta- és ércszercsempészekről

is beszélt, mire Zsirkay János fajvédő közbekiáltotta:

— A nagy csempészekkel leülnek tárgyalni, de a kicsinyeket megbüntetik!

Bethlen miniszterelnök rendreutasította Zsirkayt, hogy az ilyen közbeszólás nemcsak ostobaság, de rontja a korona értékét is. Az ellenzék oldalán zajos közbekiáltásokkal fogadták a miniszterelnök szavait.

Pesthy Pál helyett, akit holnap neveznek ki igazságügyminiszterré, Puky Endre volt abaujtornamegyei főispán lesz a nemzetgyűlés alelnöke.

Budapest, márc. 13. Kis Emil magyar-szarmazású amerikai bankár, aki üzleti ügyekben jelenleg Budapestben tartózkodik, megjelent Bethlen István miniszterelnöknél és egy amerikai pénzcsoport nevében azt az ajánlatot tette, hogy teljes összegében lebonyolítja a külföldi kölcsönt, amelyből

egyelőre tízmillió dollárt folyósítanak.

Kis, aki szerdán már visszautazott Newyorkba, a miniszterelnökkel folytatott tárgyalásokról nem tartotta célszerűnek nyilatkozni.

Belgrad, március 13. Magyarország és Jugoszlávia között rövidesen megindulnak a kereskedelmi szerződés megkötésére vonatkozó tárgyalások. Elvileg ugyanolyan megállapodások készülnek a két ország között, mint amelyeket Ausztria kötött Jugoszláviával.

Bölcs Náthán

krém
sához
TÖKSÉG, CLUJ

A szatmári zsidóság tiltakozik a vallásellenes iskolarendeletek ellen

Fuchs nagyváradai főrabbi eredményes intervenciója

(Satmare-Szatmár, március 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szatmári és környékbeli zsidóságot még mindig izgalomban tartják Pop Dariu tanfelügyelő vallásellenes rendeletei.

Vasárnap délután a Talmud-Tóra egyesület tartott ez ügyben népes közgyűlést, Reiter Béla elnökletével. A közgyűlés a legnagyobb elkeseredéssel tárgyalta a tanügyi hatóságoknak a zsidó hitéletbe való durva beavatkozását és megbeszélte a jogorvoslat iránti teendőket. Megállapítást nyert, hogy az ortodox zsidó hitközségek talmud-tóra iskolái zugiskoláknak nem tekinthetők, azok úgy a tanfelügyelői, mint a közigazgatási hatóság hatásköre alól törvényszerűleg fel vannak mentve és csupán közegészségügyi törvény szempontjából eshetnek ellenőrzés alá. A közgyűlés ezért visszatartotta a törvénytelen rendeleteket és kijelentette, hogy sem a pájesz levágásra, sem pedig a 6-12 éves gyermekeknek a chéderekből való kitiltására vonatkozó tanfelügyelői rendeletet, mint a zsidó

vallás parancsaival ellenzőket nem hajthatja végre. Hétfőn délután az ortodox izraelita hitközség képviselőtestülete is foglalkozott Pop Dariu rendeleteivel és elhatározta, hogy egyenesen a kormányhoz küldött bizottság útján szerez elégtételt a megbántott zsidóságnak.

Nagyváradon Fuchs Benjámin főrabbi tett lépéseket a zsidóság érdekeinek megvédésére. A Szatmárról vett adatok alapján személyesen eljárt a nagyváradai iskolai kerületi felügyelőségen, ahol panaszt emelt Pop Dariu tanfelügyelő intézkedései ellen. A vezérfelügyelő, akit teljesen megleptek ezek az adatok, azonnal telefonon kért magyarázatot a szatmári tanfelügyelőtől, majd felhívította Pop Dariut, vonja vissza a zsidóságot bántó rendeleteit, mert azokhoz a vezérfelügyelőség nem járul hozzá.

A közoktatásügyi kormány fog ebben az ügyben végső fokon dönteni és a szatmári zsidóság feszült figyelemmel várja a kormánytól az elégtételt.

Jobb és baloldali csoportokba tömörülnek az ellenzéki pártok

Jorga akciója két táborra osztotta az ellenzéket. Maniu lesz a jobboldali Mihalache a baloldali ellenzéki frakció feje. A parlament elismerése Franciaországnak a beszarábiai egyezmény ratifikálásáért

(Bucuresti-Bukarest, március 13. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma már az ellenzéki lapok is leszögezik, hogy az egyes ellenzéki pártok blokkterve végleg megdőlt. A terv meggyengülésének okát a lapok abban keresik, hogy az egyes ellenzéki frakciók mentalitása között sokkal áthidalhatatlanabb a különbség, mintsem a mai kormány megbuktatására irányuló harc közös célja egységbe tudná forrasztani ezeket a frakciókat.

Személyi pártok

Ez a magyarázat annál valószínűbb, mert az ország különböző politikai pártjairól már régóta megállapították, hogy ellentétben a többi ország parlamenti pártjaival nem közös politikai és gazdasági elvek alapján alakultak meg, hanem egy-egy kimagasló pártvezér személyes varázsa hozta létre a pártot. A liberális párt tudvalevőleg a Bratianu-családnak köszönheti alakulását, Averescu pártját pedig a tábornok nagy népszerűsége hozta létre.

Ugyanez áll — ha más formában is — az erdélyi nemzeti pártra is. Az erdélyi nemzeti párt ugyanis alakulásakor a szó szoros értelmében néppárt volt. Erdély minden román lakosát tagjai közé számította, tekintet nélkül arra, hogy milyen részlet-politikai és gazdasági elveket vallott magának. Természetes, hogy ilyen formán a nemzeti párt, amely ma is megtartotta eredeti strukturáját a legheterogénebb politikai felfogású politikusokat számítja tagjai közé.

Ez a helyzete a régi királyságbeli pártoknak is, amelyek viszont a szó szoros értelmében személyi pártok és amelyekbe igen sokszor a legellentétesebb érdekcsoportok kerülnek össze. A parlamenti elvi harcok idején a kifogástalanul működő pártfegyelem együtt tudja tartani egy-egy párt heterogén érdekcsoportjait, amelyek saját érdekeiket a párt általános érdekeinek alárendelik. A blokk tárgyalások alkalmából azonban éppen ezeknek az elvi ellentéteknek a revidálása hiúsította meg a tervet.

Jorga akciója

Jorga professzor, aki alig néhány napja

Évett-e már Kalla-féle bismark-, ostsee-, és filetsheringet remuladémártásban??

Kapható csemege- és fűszerkereskedésben!

érkezett haza külföldi útjáról, a krajovai népgyűlésen kifejtette annak fontosságát, hogy az ellenzéki pártoknak elvi mentalitásuk szerint kell csoportosulniuk. Jorga szavai élénk visszhangra találtak az ellenzéki pártok köreiben és az új elvi orientáció a „Lupta” szerint már meg is történt.

Eszerint a nemzeti párt Jorgával és az Argetoianu-frakcióval konzervatív blokk alakítására törekszik, míg a parasztpárt az Averescu-frakcióval folytat tárgyalásokat progresszív demokrata blokk létrehozására. A konzervatív blokknak Maniu Gyula, a progresszív blokknak pedig Mihalache lenne a feje. Ha a tárgyalások — amire a lap szerint minden remény megvan — sikerre vezetnek, úgy két erős és egységes ellenzéki csoportja lesz a parlamenti életnek; egy jobboldali és egy baloldali ellenzéki csoport. Az ellenzéki pártoknak ez az új orientálódása kétségkívül hozzá fog járulni egy egészségesebb parlamenti élet megteremtéséhez.

Köszönet Franciaországnak

A szenátus mai ülésén Costachescu parasztpárti közölte, hogy a francia kamara Poincaré bezzéde után ratifikálta a beszarábiai egyezményt és indítványozta, hogy a szenátus fejezze ki köszönetét a francia kormány iránt.

Constantinescu földművelésügyi miniszter a kormány nevében megerősíti Costachescu szavait, azonban a kérdés még nincs végleg elintéztve a francia parlamentben, mert még a szenátusnak is ratifikálnia kell az egyezményt. Poincaré a francia kamara keddi ülésén fényes beszédet tartott, amelyben ismertette Beszarábia történetét és kijelentette, hogy az egyesülés annak az igazságnak és jognak egyik aktusa, amelyért annyit véreztek a népek. (Hosszantartó taps.) Constantinescu kijelenti, hogy a szenátusi ratifikálás megtörténte után a kormány azonnal tolmácsolni fogja a román szenátus hálaját és köszönetét.

Ezután folytatták a lakbérleti törvényjavaslat tárgyalását és a javaslatot részleteiben is megvizsgálták.

Toni a tanítók nyomoráról beszél, amelyen a fizetésjavítás egyáltalán nem enyhített. A kamarai ülés alatt Jorga megjelenik az ülésteremben, mire a kormánypárt és a nemzeti demokraták hosszantartó tapsal üdvözlöik. Constantinescu Tancrad kereskedelmi és iparminiszter kéri, hogy a kamara a kommercializálásról szóló törvényjavaslatot pénteken kezdje tárgyalni. A kamara ehhez hozzájárult, mire az ülés befejeződött.

Bölcs Náthán

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

Válás után

(Karácsony Benő pályanyertes színművének bemutatója a Magyar Színházban)

Érdekes és merész problémáktól terhes Karácsonyi Benő darabja, amelyet a Magyar Színház tegnap este mutatott be igen nagy sikerrel. Karácsony biztos kezzel zsonglőrsködi a legkényesebb helyzetekkel és bebizonyította, hogy a színpad technikáját ismeri. Igéret ez a darabja, igéri, hogy sok, szép, nagy darabot ad majd, sok irodalmi komoly sikert és Karácsony Benő ezt az ígéretét be is fogja tartani.

Az elvált házaspár tragikomédiája nem új probléma, Karácsony azonban a gyermek lelkének laternájával világítja meg a helyzetet. Fiatal fiu gondolkodását, a jóról és szépről alkotott fogalmain keresztül figyelhetjük az elvált férj és feleségek az élettel vívott harcát. Ez a darab a gyermektragédia felfokozása, az abban körülrajzoltak konkrétizálása, főérdeme, hogy modern miljöben piederstált tud emelni a polgári becsületnek és tisztességnek. Ezért küzd a festő fiatal fia és ez hoz lelkébe az anyja iránt a szereteten és tiszteleten kívül új érzéseket. A gyermek kritizálja az anyja viselkedését, bíról lép fel az anyja perében a szerelemmel és ebben a perben az erkölcs és tisztesség nevében dönt.

Sok rimmel és sok szízzel rajzolta meg Karácsony Benő ezeket az alakokat, az apát, aki visszatér, az anyát és a fiut. Darabja befejezett, kerek egész, jelenetézése precíz, ecsetkezése biztos. Sok olyan nagyszerű darabot láttunk, amely nem ér fel a Válás utánal; hisszük, hogy ez a darab is sikert arat majd Marosvásárhely és Kolozsvár után más színpadokon is.

A színház gondnal és szeretettel készítette elő Karácsonyi bemutatóját. Imre Sándor rendezte az ujdonságot sok megértéssel és alaposággal, Lengyel Vilmos a fiu, Poór Lili az anyja és Forgács Sándor az apa szerepében tudásuk legjavát állították a szerző szolgálatába és a szerepekből kiváló kabinetfigurákat csináltak.

A közönség lelkesen fogadta Karácsony Benő darabját, a siker öszinte és bensőséges volt, a szerző és a főszereplők számtalanszor jelentek meg a lámpák előtt, hogy a zugó tapsokat megköszönjék. (a. b.)

Purimi ajándék

Kétszáz lej értékű könyvet kap ingyen az Uj Kelet minden előfizetője és állandó olvasója.

Agnon: És a meggőrdődött kiegyenesedik	45- L.
Alechem: Legett nemesek (kövte)	40- "
A 13 Rubinsohn	20- "
Giskalay: Tamar	85- "
Uj profeciák könyvéből	65- "
A titok	15- "
Kabbalistik és csodatevök	25- "
Kaczér: Gölem	15- "
Marton: A zsidó nemzet Erdélyben	15- "
Sas: Viviana (kövte)	100- "
Isten lábánál	60- "
Sokolow: Uj zsidó	15- "
Szabó: Szent Eliz	50- "
Ujvári: A bosszudó Isten	50- "

Ezt a hatszáz lejes sorozatot négyszáz lejért (és portó) szállítja az Uj Kelet könyvosztálya, mely a páratlan kedvezményt purimi figyelmességül kizárólag az Uj Kelet előfizetőinek és állandó olvasóinak tartja fenn. A megrendelésnél jelezni kell az előfizetés számát, illetőleg a bizományos nevét, akitől az olvasó a lapot kapja. A kedvezményes szállítás bezárólag március 20-ig történik.

Öriási különlegességek, választékban (brilliánsárak, arany- és ezüst- és karóra (argentorezüst)

disz- és ajándéktárgyak

szolid áron a legmodernebb kivitelben

FENYŐ ÉS BRAUNFELD

világvárosi ékszeráruházában Cluj, Piaja Unirii 15. Interurban telefon 643

SZÍNHÁZ

A RO
Péntek: Faust
Vasárnap déln
Hétfő: Sába
A MAC
Péntek: A Lu
nek val
Szombat délut
adása.

Select
básu társada
nagy regénye
tini. Erőtelj
nagy művész
Uráni
Szenzációs k
ben a kitudó
jabb és legje
Apoll
A sóhajok
dráma 4 rész
Luciano Alt

A
a min
né
Z
Ifju
eset
delj
Cluj

Vágo
mesz
Str. Draga

Rador
I. B. Gibso

Első
Telefon int
Ékszer
Fogy
és for
Kien
O

„E
Fierar

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Péntek: Faust.
Vasárnap délután: Tosca.
Hétfő: Sába királynője.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Péntek: A Lubinszky-együttes vendégjátéka. Felnőtteknek való új szenzációs műsorral. Bérletszünetben Szombat délután: A Lubinszky-együttes gyermekelőadása. Mérsékelt helyárakkal.

MOZGÓK MŰSORA

Péntek, március 14.

Select-Mozgó: „Madeleine Ferat“ Nagyszabású társadalmi dráma 6 felvonásban, Emile Zola regénye nyomán. Főszerepben Francesca Bertini. Erőtéljes rajz a párisi élet rejtelmeiből. A nagy művésznek egyik legnagyobb alakítása.

Uránia-Mozgó: „Maciste és a jávai nő.“ Szenzációs kalandordráma 6 felvonásban. Főszerepben a kitűnő Maciste és Manja Tzatscheva. A legjobb és legjobb Maciste filmek egyike.

Apolló-Mozgó: Világgraszáló filmszenzáció! A sóhajok hidja. III. rész. Kolosszális történelmi dráma 4 részben és 20 felvonásban. Főszerepben Luciano Albertini.

A NAPOKBAN HAGYJA EL A SAJTÓT

a minden zsidó házában nélkülözhetetlen népszerű zsidó történelmi könyv:

Zsidó történet - zsidó kultúra

Első rész
IRTA DR. FÜRST OSZKÁR

★
Ára 50 lei

Ifjúsági egyesületeknek csoportvétel esetén nagyobb kedvezmény. Megrendelhető a Tarbut központi irodájában Cluj, Calea Regele Ferdinand 48. sz.

Vágott és vágatlan tűzifát

meszet, cementet és gipszet

legelőcsobban szállít a
Calcit Művek R.-T. Cluj
Str. Dragalina (v. Fellegrvári-ut) 9. Telefon interurban 11-06
Egy m³ oltott mész 400 lej

GOERZ

ROLL-TENAX

Kamrák, objektívek, tekercsfilm, filmpakk, lemezek, látsóvevők
Képes árjegyzéket ingyen, bérmentve küld:

I. B. Gibson vezérképviselő Bucuresti, Str. Sevastopol 13

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2-13 ★ Sürgönc: Juvaere, Cluj

Ékszerárugyártás, nagykereskedés

Fogászatl arany ★ Arany, ezüst és
és forrasztó ★ pántinbeállítás

Kienle és Schwarzwald órákban, valamint kinaezüst tárgyakban nagy lerakat.

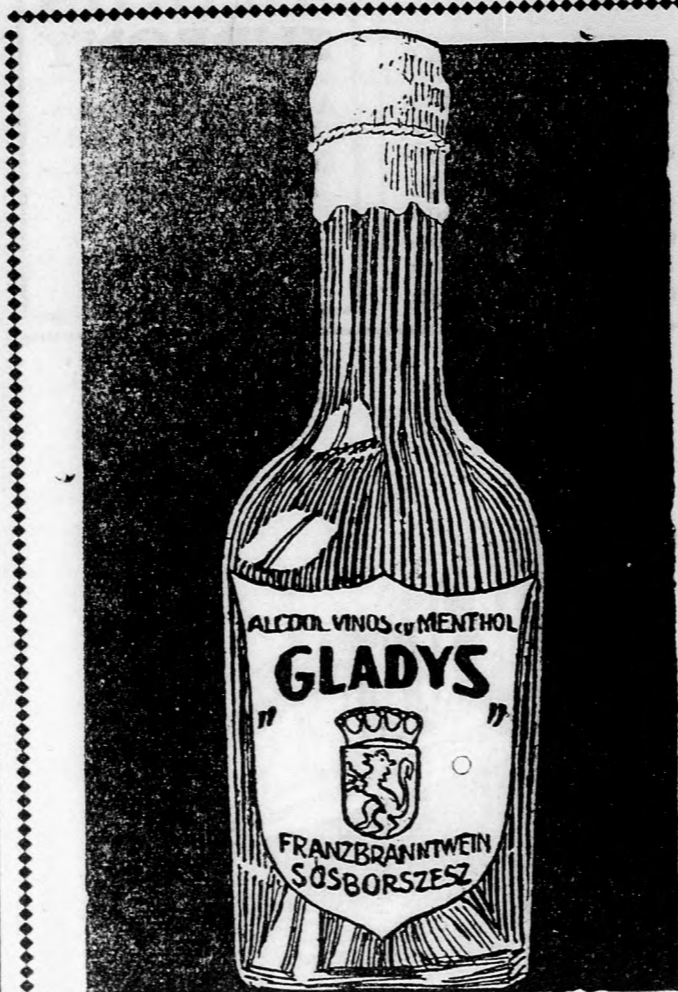
Osak viszontelárusítóknak

„Barzel“ Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 13

Fierarie 1480 Vasüzlet Telefon 10-49.

Longines
7 nagydíj - 4 millió eladott óra

„Gladys“ sósborszesz üdit,
„Gladys“ sósborszesz erősít,
„Gladys“ sósborszesz fájdalmat csillapít

Gyártja Herczeg Géza vegyészeti gyára Cluj

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Baritiu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

LÁDAGYÁR

Mindenféle ládákat és fadobozokat összeszegez, és szétszedett részben megrendelésre azonnal készíti és szállítja a legelőcsob napj áron

Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár

Cluj, Strada Cernauti (volt Kajántól-ut) 1 szám

Mégis csak legjobb akésnélküli borotváló por, amely az ország legrégebb gyártmánya mely most újonnan átpreparálva,

az arcot nem marja és kellemes hatást hagy utána

„RASOL IDEAL“

Kapható 1/4, 1/2 kg. szép csomagolásban. 5 kg. vétel franco lei 145.—, kisebb mennyiségben lei 30.—, vidékre lei 40.— kgkint. Óvakodjunk az ártalmas utánzatoktól. Csak az „Ideal“ felirás valódi

Reszling József fodrász
Cluj, Calea Regele Ferdinand 30.

Koetitzer Leder- und Wachstuch-Werke A.-G. Koetitz

VÁSZON KÖNYVKÖTÉSZETRE

KALIKO, BUKRAM, CANVAS, CREPON, PANAMA, ECVUDA, SHIRTING, HOFTGAZE, GRADL ETC.

VÁSZON PODGYÁSZBÉLÉSNEK

Azonnal a bucaresti raktárból szállít a főképviselőt: Ing. Herm. Zoldy Bucuresti Strada Edgard Quinet 3/1 Telefonszám: 34-62

Mircea Voda S. A. Bucuresti

12 / Bulevardul Domnizei / 12

Budai föld (caolin) fehér, darabos, örölt

/// Szines földfestékek és francia okkerek ///
Nagyraktár. Prompt kiszolgálás. Kívánatra mintázott árajánlat

Sándor Ágoston utóda

c é g n é l
üzlet-átalakítás

miatt minden cikkből

10

százalék ár-
engedmény

Női békebelli bőrkeztük újra kaphatók.
- Férfiingek mérték után. - French-ing 270 lej. Valódi Pichler gráci kalapok raktáron!!!

nek bemutatója
áktól terhes
et a Magyar
be igen nagy
zsonglőrös-
el és bebizo-
káját ismeri.
gy sok, szép,
almi komoly
z ígérétét be

médiája nem
a gyermek lel-
a helyzetet.
és szépről al-
elhetjük az el-
vívott harcát.
elfokozása, az
ása, főérdeme.
t tud emelni
ségnek. Ezért
oz lelkébe az
eleten kívül új
az anyja vi-
nya perében a
az erkölcs és

rajzolta meg
okat, az apát,
Darabja befe-
preciz, ecset-
sikerü darabot
Válás utánal;
sert arat majd
után más szín-

etettel készítette
re Sándor ren-
ttéssel és alapos-
Poór Lili az
szerepében tu-
zó szolgálatába
gurákat csináltak.
adta Karácsony
te és bensőséges
k számtalanszor
nogy a zugó tap-
(a. b.)

dék
t kap ingyen az
landó olvasója.

mesedik	45- L.
e)	40- "
	20- "
	85- "
5l	65- "
	15- "
	25- "
	15- "
en	15- "
	100- "
	60- "
	15- "
	50- "
	50- "

tot négyszáz lejért
nyvosztálya, mely a
yelmességül kizáró-
és állandó olvasó-
snél jelezni kell az
bizományos nevét.
A kedvezményes
ig történik.

önlegességek,
lliánsárak,
arany-
ezüst- és
zentorezúst

ktár-
kon
vitalben
AUNFELD
áruházában
irii 15.
fon 643

GYÁRI ÁRAK!

VICTORIEI 24.

APROHIRDETÉSEK

aprohirdetési egyszeri közlési díja szavanként 2 lej. astagabl betűvel szedett szavak 3 lej. Legkisebb aprohirdetés díja - 10 szög - 20 lej. Jelleg hirdetésre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésnél a kiadóhivatalban vehetők át. Későbbi a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetés díján kívül 1 lej 80 bani bélyegköltés fizetendő.

150-200.000 L belépnek tarsul

biztos, jólmenő vállalat, hol tőkémert és az annak megfelelő jóvedelmet biztosítva lát-nám. Esetleg biztos fe-dezetre kölesön adnám. Ajánlatot „Agilis” jel-gére a kiadóba kérek.

Feltétlenül intelligens leány vagy asszony ismeretséget keresem komoly szándékkal. Részletes vá-laszt kérek szerkesztőség útján Főtisztviselő „32” jelige alatt. 6949

Keresek husvé: utánra מלמד ויפות ש"ב אל-ást. Leveleket „Szorgal-mas” jeligére a kiadó to-vábbít. 6951

Héber, román, francia, német nyelvi-méretekkel bíró fiatal ember elvállalja elemi-ták és alsó-otályu gimnázisták tanítását. Cim a kiadóban. 6947

קאנקור אין יוני-ההיראטער ש"ב קבלות מאנאי הרוי טיטשער נאך תוספת מלמד וי ש"ב און פערנע Cim a kiadóban 6943

Egy plüschgarnitúra-butor és aranyozott consol-tukor eladó. Dezsma-utca 20. szám. 6946

Férfikonfekcióség, ügyes, eladó, román, ma-gyar, német nyelvtudással azonnalra felvétetik. Con-fekcióváltáshoz értő előny-ben részesül. Goldstein Márkus Petroseni. 6975

Nyárfarófk (fehér nyárfa) minden méretben kapható. Schwartz Izsák Eled. 6942

Hogyan juthat ingyen könyvhöz? Ha öt példányt rendel az itt felsorolt köny-vek egyikéből, ugyanannak a könyvnek hatodik pél-dányát ingyen kapja. Ez a kedvezmény kizárólag ezekre a könyvekre érvé-nyes: Agnon. És a meg-görbedt kiegyenesedik (45 lej) S. Alejchem: Leégett nemesek (30 lej) (30 lej) Bin Gorion: József és test-vérei (30 lej) Fényes Samu: Jidli első változása (50 lej) Frigyes: A zsidók termé-szetrajza (40 lej) Gorelik: Cion és Goltusz (15 lej) Kaczér: Golem (15 lej) Kabbalisták és csodatevők (25) Majrovits: Tóra és Cionizmus (8 lej) Paneth: Utazásom a Szentföldön (8 lej) Sokolow: Uj zsidó [15 lej] Zengő hárfá [25 lej] Uj Kelet könyvosztálya.

Magas árban veszünk

butort, szőnyeget, por-cellant, zongorát, Wert-heim kasszát egész lakás-berendezéseket. Meghi-vásra házhoz megyünk.

Beck és Benjámín Oradea-Mare Strada Cogalniceanu Telefon 17-03

Olcson kiárusítjuk rak-táron levő perzsa és gyári szőnyeget, ebéllő-, hálóberendezé-eket, antik butorokat.

Komplett kézimunka elnyomdaeladó. Ertekez-n Berger Dezsóné, Cal. Reg. Ferdinand 37., II. 15. 6937

Ajándékönyvek: Kropot-kin: A francia forradalom 160 lej, Bródy Sándor: A szerelem élettana [kötve] 120 lej, Balsac: Veszített illúziók 200 lej, Szép E.: Szegény grófnővel álmo-dott [kötve] 150 lej.

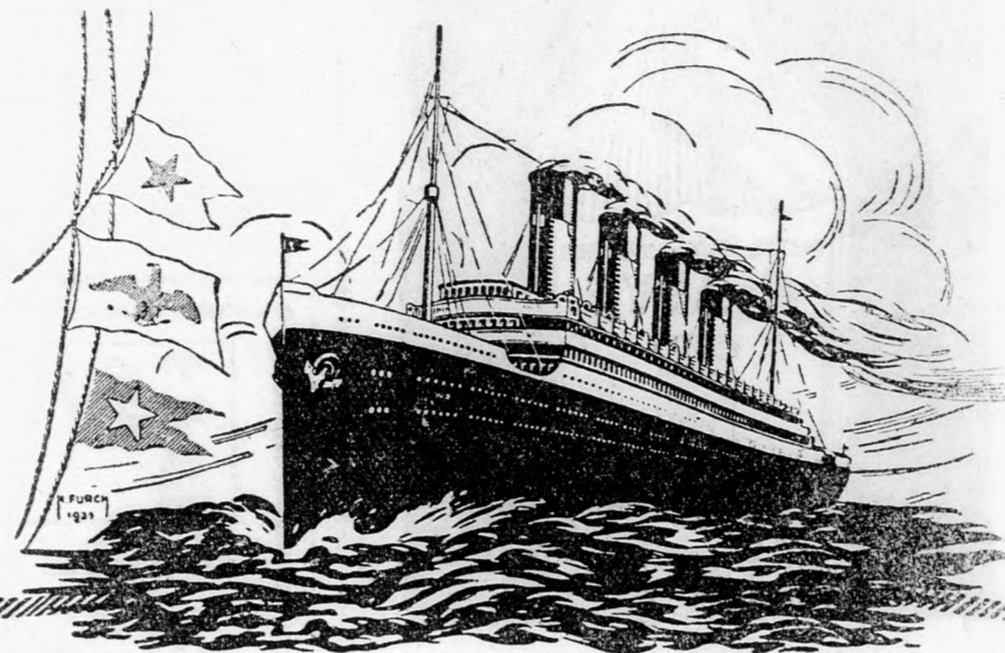
Kitűnő Ehrbar-zongora 2-30 m. hosszú, egyesü-leteknek, iskoláknak rend-kívül megfelelő és egy el-szerű pianino eladó. Megtekinthető Triska zong-orákárában Cluj, Str. Saguna 14. Telefon 419.

Összecsukható (nyári) gyermekkosci olcsón el-adó. Király-u. 33., ajtó 7.

Legszebb purimi ajándék SZABÓ IMRE vidám könyve

A PIROS ZUBBONY

A számozott, vászon-kötésű illusztrált kötet ára 120 lej. Megren-delhető a szerzőnél.

KÖZVETLEN ÚTVONALAK BUKARET - TEMESVÁR - NAGYVÁRAD ÉS HALMITÓL.

Hamburg- Amerika-
Bréma - Kanada-
Antwerpen- Argentina-
Cherbourg-on Braziliába

KERESZTÜL A VILÁG LEHIRESEBB GÖZHAJÓIN

HETENKINT 3-SZORI HAJÓINDULÁSSAL AMERIKA-ÉS KANADÁBA

GYORS, KÉNYELMES ÉS BIZTOS. A 2 ÉS 3 OSZTÁLY BERENDEZÉSE 2*4 VAGY 6 SZEMÉLYES KÜLÖN KABINJAIVAL FELÜLMULHATATLAN. ELSŐRENDŰ NÉMET KÖNYHA ÉS KISZOLGÁLÁS. PROSPECTUS ÉS HAJÓMENETRENDÉT INGYEN ÉS BERMENTVE KÜLD

N. BRÜCK & CO.

BUKARET TULI/JOARA-JOZE/TAZI
BUDA-ZARINDAR/ET TRIL/ANTIANU (HERRENGA/É/ING)

ROMÁNIA LEGNAGYOBB HAJÓUGYVÉRSÉGE
DIJTALAN FELVILÁGOSÍTÁS ÚTLEVÉL-ÉS VIZUMÜGYEKBEN.
LEVELEZÉS MINDEN NYELVEN - IRJATOK AZONNAL!

PARFUMS · POUDES · LOTIONS

LT-PIVER

AZURÉA POMPÉIA
FLORAMYE TRÉFLE INCARNAT

Öltönyök Raglánok Ulsterek

és a tavaszi divat összes újdonságai Szántó & Komlós férfi-, fiu- és gyermekruhatelepei

CLUJ

Piața Unirii 14

ARAD Színházépület

SATU-MARE Színházzal szemben

Uránia áruház

tavaszi árjegyzéke:

Jó minőségű férfi ruha Lei 1700-
Egész finom kangarn férfi ruha „ 2400-

Méret után kitűnően elkészítve:

Scheviot férfi ruha Lei 2600-
Kangarn férfi ruha „ 2900-
Egész finom sötétkék, vagy co-
vercot férfi ruha „ 3900-
Tavaszi felöltők double „ 1860-
Egész finom minőségű felöltők „ 2250-
Méret után a legjobb kelméből „ 2800-

Női tavaszi kabátok:

Tükör posztóbból Lei 2100-
Covercot kelméből „ 2600-
Bécsi modellek „ 3150-

Vállalunk méret után is divatlap szerint felelősség mellett hozott kelmékből.

Férfi és női szövetek nagy választék-ban olcsón kaphatók az

Uránia Áruházban

Regele Ferdinand 34.
(v. Ferencz József-út)

Uránia moziival szemben

Weisz Testvérek Rt. szalagszövőgyára Satu-Mare

Gyárt borkereskedők részére cipő- és csizma-huzót (struplit), récipő se yemfűzöt. Rövid-áru nagykereskedőknek különféle selyem-szalagokat a legversenyképesebb árakban!